

ті здібності, також дає позитивний результат. Такі форми проведення практичних занять дозволяють не тільки перевірити теоретичні знання студентів по викладеному матеріалу, але й розвинути в них здатність самостійно працювати і проявляти свою особистісну творчу активність.

Головною метою особистісно-діяльнісного підходу при організації проведення практичних занять з дисципліни «Управлінський облік» є виявлення студентів, які не встигають засвоїти матеріал і потребують індивідуальної допомоги, яка може бути надана як на практичних заняттях, так і на особистих консультаціях з викладачем.

У зв'язку з цим є актуально застосовувати особистісно-діяльнісний підхід при організації проведення практичних занять з дисципліни «Управлінський облік».

*В. І. Жданов, канд. екон. наук, доц.,
кафедра макроекономіки та державного управління*

ПЕРЕХІД НА СИСТЕМУ ОСВІТИ, ЩО БАЗУЄТЬСЯ НА ЗНАННЯХ, А НЕ НА ВОЛОДІННІ ІНФОРМАЦІЄЮ

Сучасна система вищої освіти вимагає вдосконалення підходів до опанування студентами як загальноосвітніх, так і прикладних дисциплін. Це підтверджується тим, що найпоширенішим привітанням роботодавцями випускників вищих навчальних закладів є вислів: «Тепер забудьте все, чому вас учили в університеті». Пояснення такого ставлення до них полягає у чітко виражених вимогах роботодавців до результативності роботи своїх висококваліфікованих працівників, що вимагає їхньої здатності до швидкого і безпомилкового прийняття рішень. Для цього колишній студент повинен вміти якісно і швидко відповідати не на питання змістової групи: «що це?», «в чому полягає ...?», «з чого складається ...?», а на питання оціночної групи: «для чого потрібно ...?», «що буде, якщо ...?», «якою є сфера застосування ...?».

Якщо коротко проаналізувати зміст і структуру питань у вищих навчальних закладах, за допомогою яких здійснюється контроль успішності студентів, очевидною є значна перевага питань першої групи. Тобто, для демонстрації володіння дисципліною студент повинен якнайточніше володіти інформацією про зміст,

сутність та поверхові класифікаційні ознаки економічних процесів, явищ і категорій, про які написано у підручнику (посібнику) і говорив викладач. Між іншим, це є найголовнішою причиною «списування» студентами відповідей на іспитах та інших формах контролю. Адже їм мало зрозуміло для чого треба вчити на пам'ять великі масиви інформації з підручника і конспекту, витрачаючи на це багато часу, якщо в майбутньому, в разі потреби, це можна в них же прочитати. Таку систему навчання і підготовки відповідей можна охарактеризувати тезою: «Відповідати треба те, що написано, і так, як написано!».

З іншого боку, лекційні та практичні заняття можуть (і повинні!) бути організовані на основі максимальної відмови від застосування сформованих стереотипів. Основним інструментом такої системи є пояснення як викладачами, так і студентами не сутності та класифікаційних характеристик процесів і категорій, а також заучування формул для розв'язання задач, а їх пояснення і оцінка. Результатом таких занять мають бути відповіді на питання саме другої (оціночної) групи: «які є вади і переваги застосування ...?», «що буде першочерговими наслідками ...?», «як інакше можна досягти поставленої цілі, або чому її слід вдосконалити?». Застосування такої системи навчання і підготовки студентів можна охарактеризувати тезою: «Про це не можна прочитати, але я це знаю!». В процесі поточного і підсумкового контролю викладач і повинен оцінювати саме такі знання, замість оцінювання рівня володіння інформацією. Тобто можна сказати, що все почуте, чи прочитане студентом є для нього інформацією, а знання — це інформація, «пропущена» через себе. Слід також вважати це і заходом боротьби із «списуванням».

Такий підхід жодною мірою не применшує важливість підручників та необхідність їх опрацювання студентами. Адже охарактеризувати економічні категорії, явища і процеси вони можуть тільки знаючи їх зміст, сутність та основні класифікаційні ознаки і характеристики. Але оцінювати слід не це, а вміння їх використовувати. Така система стимулює активне осмислення дисципліни, вчить думати, застосовуючи отриману в процесі навчання інформацію, проводити її пошук, збір і обробку, а також формулювати висновки і рекомендації. Саме на володіння такими навичками кваліфікованих молодих спеціалістів і орієнтовані сучасні роботодавці.

Всупереч поширеному уявленню, що це можливе тільки в рамках проведення ділових ігор, чи «кейсів», слід наголосити, що в останніх така модель застосовується комплексно і вони присвя-

чені конкретній ситуації. В той же час, її можна і необхідно застосовувати у «звичайних» заняттях, оскільки всі вони присвячені вивченню певних явищ, категорій і процесів. Зрозуміло, що така робота потребуватиме більш ґрунтовної підготовки і викладачів, яким необхідно буде допомогти студентам адекватно і різнобічно оцінити об'єкти аналізу та сформулювати поради для подальшого навчання.

Запропонована модель організації навчального процесу та оцінювання знань студентів успішно апробована автором при викладанні та проведенні практичних занять з дисципліни «Державне регулювання економіки».

*Л. М. Журавська, канд. пед. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології*

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ САМООРГАНІЗАЦІЇ УЧІННЯ СТУДЕНТІВ ШЛЯХІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Самоорганізація студента — одна з функцій його самоуправління навчальною пізнавальною діяльністю. Самоорганізація — це здатність створити певну структуру діяльності, яка має забезпечити досягнення її мети. У процесі самоорганізації відбувається реалізація комплексу умінь та навичок пізнавальної діяльності, які пов'язані з трьома факторами: протіканням психічних процесів, сформованих у процесі навчання (мислительних, мнемічних, перцептивних, уважності, спостережливості, уяви, креативності); технікою учіння — досвідом самостійної пізнавальної діяльності; саморегуляцією станів та поведінки.

В групах 2 курсу ФЕФ (147 чоловік) нами було виконане дослідження щодо трьох рівнів проблем, пов'язаних з використанням часу студентами.

В результаті дослідження виявлено, що серед проблем I рівня (технічних помилок) (34 % від загальної кількості проблем), до яких належать методичні помилки в підходах до планування студенти, насамперед відмічають: 1) нереалістичне оцінювання обсягу роботи, яку можна виконати за день (88 %); 2) для виконання завдань відводиться несприятливий час — не враховуються індивідуальні цикли зміни сил, енергії і концентрації, здатності (49 %); 3) не конкретизується час для виконання завдань (43 %);